

Vurdering i norskfaget etter LK20

Samling 2

Mål: Vurdering i tråd med LK20

- *Lærere skal utvikle en god forståelse av vurdering i det nye læreplanverket LK20, og de skal kunne gjennomføre en vurdering som er i tråd med intensjonene i forskrift og læreplan.*
- *Skolene skal utvikle felles forståelse av vurdering i læreplanene og implementering av dem.*

God vurderingspraksis krever samarbeid mellom lærere. De må klargjøre hvordan de forstår vurdering, og hvilke konsekvenser denne forståelsen har, gjennom praktiske handlinger.

Henning Fjørtoft, 2020

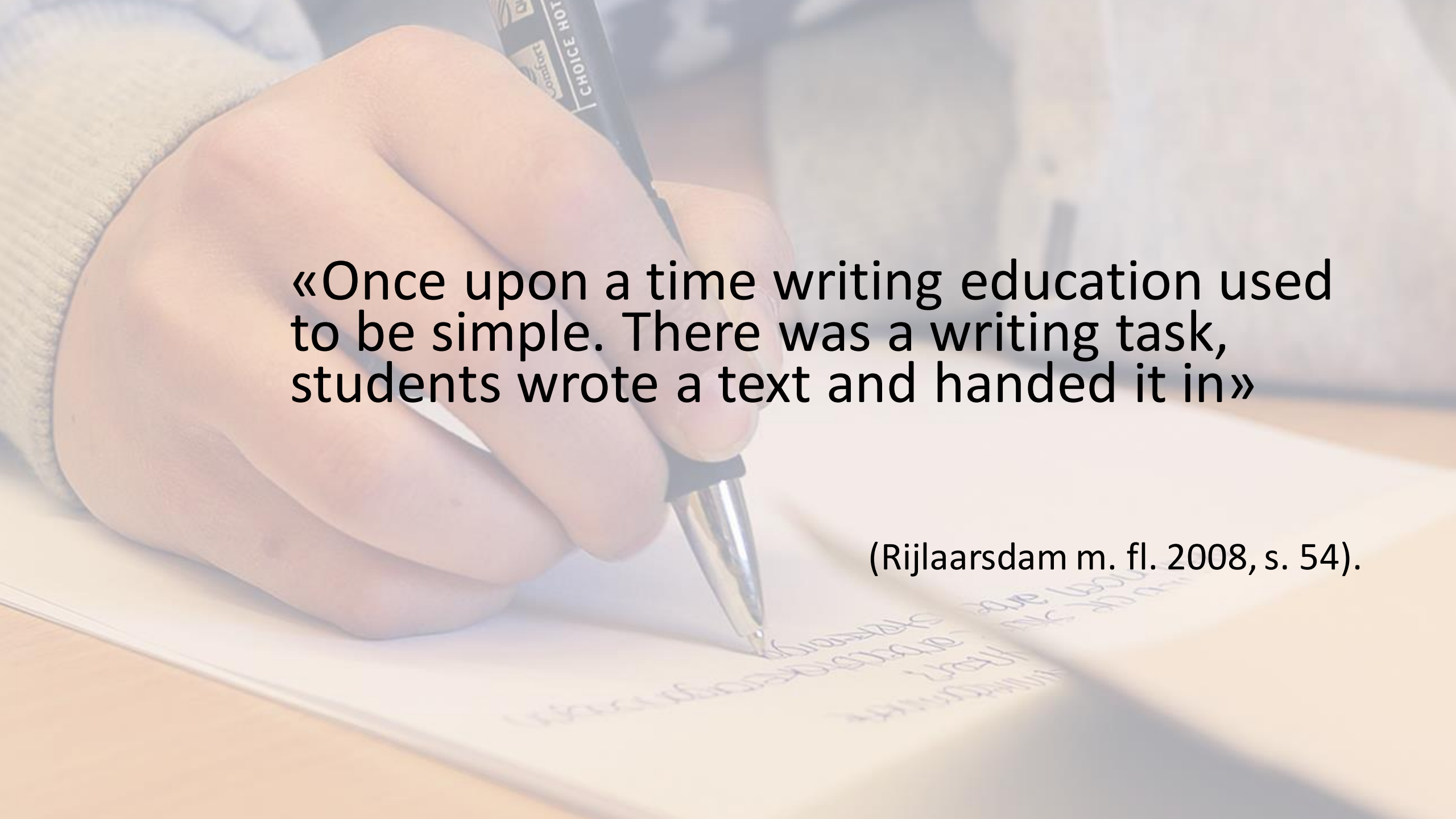
Innhold i økta

Tema: **Vurdering av skriving**

- Respons og revisjonskompetanse
- I dialog med eleven
- Mappevurdering som metode

A close-up photograph of a person's hand holding a black pen, writing on a white sheet of paper. The pen has 'CHOICE HOT' and 'Comfort' printed on it. The background is blurred, showing more papers and a desk. The lighting is soft and natural.

«Once upon a time writing education used to be simple. There was a writing task, students wrote a text and handed it in»

(Rijlaarsdam m. fl. 2008, s. 54).

Marte Blikstad-Balas
Astrid Roe

Hva foregår i **NORSKTIMENE?**

Utfordringer og muligheter
i norskfaget på ungdomstrinnet

Hvilken skriveopplæring foregår i norskfaget?

- Eksplisitt, prosessorientert skriveopplæring – på skolen.
- Elevene skriver både korte og lange tekster for en rekke ulike formål
  - Noen ganger utydelige formål:
  - Hvorfor lage tankekart, f.eks.?
  - Notatskriving – ren avskrift og formålet ble uklart. Elevene ble passive. Elevene trenger opplæring i hvordan de kan skrive gode notater
- Modellering av blant annet sjangertrekk, bruk av modelltekster
- Tydelig fokus på prosess og veiledning underveis i prosessen

Respons kan forstås som stillasbygging på makro- og mikronivå

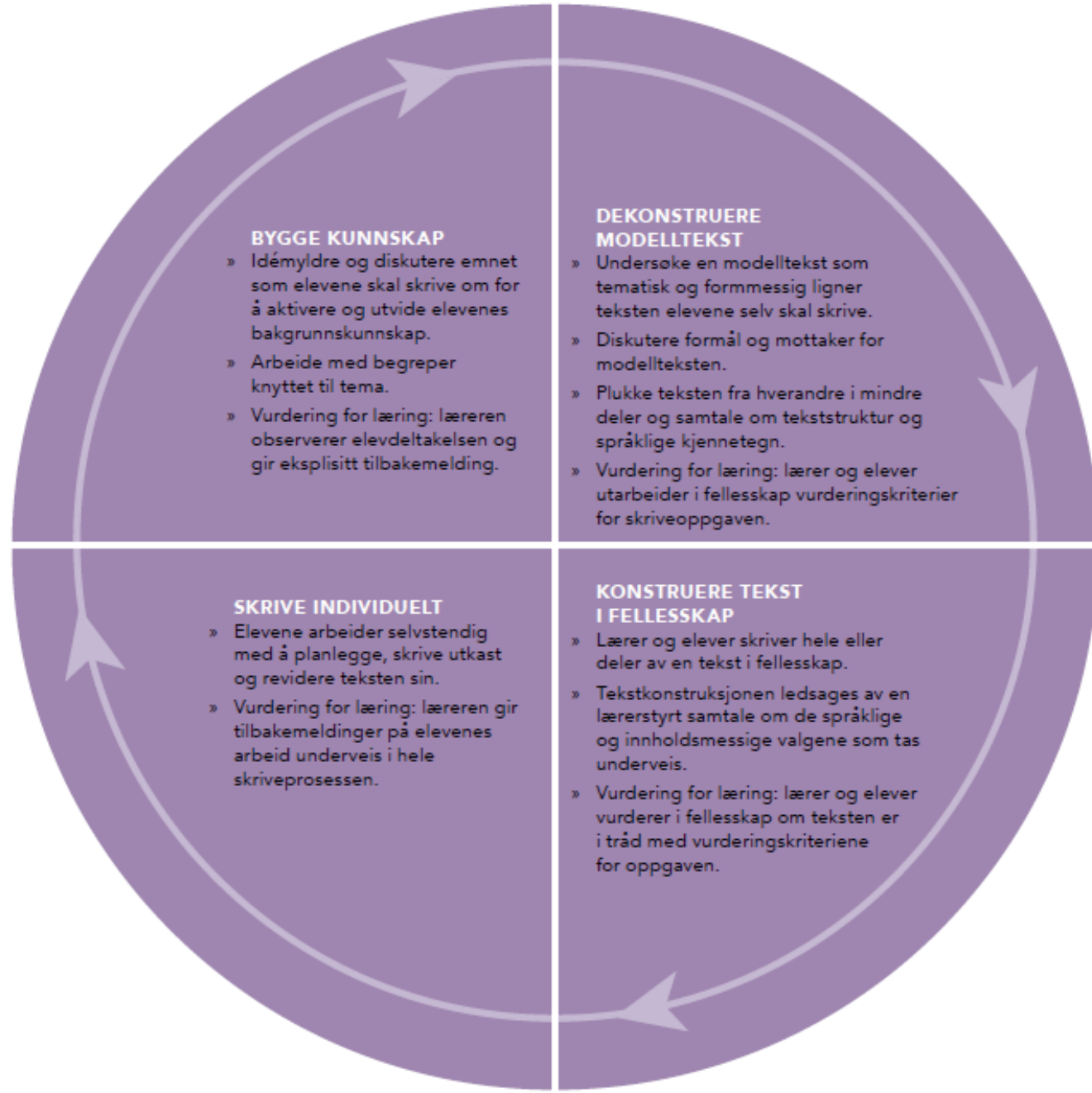
Makronivå

- Handler om måten læreren organiserer og tilrettelegger undervisninga på

Mikronivå

- Interaksjonen mellom læreren og den enkelte eleven
- Individuelle tilbakemeldinger til eleven

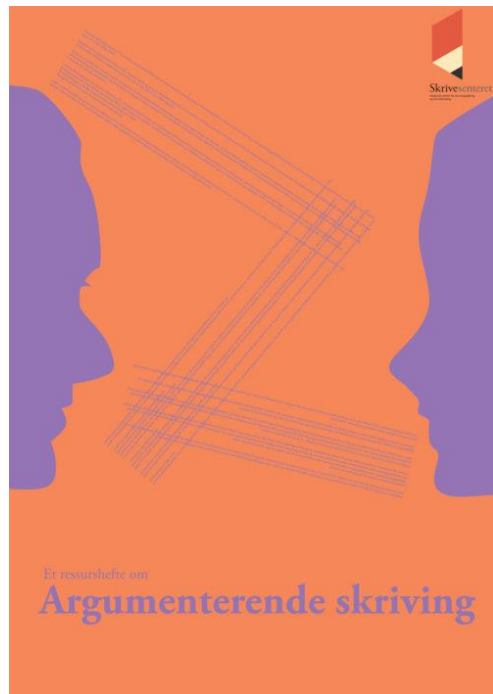
(Hammond & Gibbons, 2001).

Ressurser på skrivesenteret.no

- [Temaet rasisme i norskfaget](#)
- [Argumenterende skrivning](#)
- [La elevene jobbe med respons og revisjon i fellesskap](#)
- [Å tenke kritisk over sosiale medier, påvirkning og identitet.](#)
- [Sirkelen for undervisning og læring](#)

Sirkelen for undervisning og læring

Har dere erfaring med å arbeide etter prinsippene i sirkelen for undervisning og læring?

- Hvordan bruker du modelltekster sammen med elevene dine?
- På hvilken måte kan arbeidsmåten som sirkelen skisserer, bidra til å tydeliggjøre vurderingskriterier når elevene skal skrive tekster?

Fellesrespons

- Hva spør oppgaven om?
- Struktur
- Kildehenvisning
- Språk - skape gode setninger sammen

Elevrespons på lærerens modelltekst

<https://youtu.be/Yat2jKZMVZU>

Elevrespons

Refleksjonsspørsmål

- Hvilke fordeler ser du med å la elevene jobbe med respons på et førsteutkast i fellesskap?
- Hvilke utfordringer kan en slik økt med fellesrespons by på, og hvordan kan de møtes?
- På hvilken måte kan du gjøre noe tilsvarende med elevene i neste skriveprosess?

Responsarbeid – i
dialog med eleven

Karl gikk alltid over svarene sine før innlevering

”Feedback is one of the most powerful influences on learning and achievement, but this impact can be either positive or negative”

(Hattie & Timperley, 2007)

Tre nøkkelspørsmål som tilbakemeldinger bør svare på for å virke læringsfremmende for elevene.

- 1. Hvor skal skriveren?** («feed up»)
- 2. Hvordan har skriveren gjort det?** («feed back»)
- 3. Hvordan skal skriveren arbeide videre?** (feed forward» ofte omtalt som framovermeldinger i norsk litteratur)

(Hattie & Timperley, 2007).

det er turt skrivel
hestn så jeg ikke
skjønner hva som
står.

Og skrivel en del feil og
det må vere
linje ark!

Hva vektlegger vi når vurderer tekster

Kompetansemål:

bruke fagspråk og kunnskap om grammatikk, tekststruktur og sjanger i samtale om og bearbeiding av tekster

- Dominerende fokus på mottakerbevissthet
- Noe fokus på innholdsdimensjonen
- Lite fokus på mottakerbevissthet
elevtekstene kommuniserer med leseren
- Klare forventninger om rettskriving, men mer uklare forventninger til tekstoppbygging, kohesjon og syntaks.
- Lærerne bruker ikke tekstlingvistiske eller grammatiske begrep for å beskrive språklige trekk og hvordan sammenheng er skapt i tekstene
  - "gode" eller "fyldige" setninger
  - "enkel", "fin" eller "rar" setningsoppbygging
  - "flyt" eller "rød tråd"

(Matre & Solheim, 2014)

Men ... må responsen alltid komme underveis?

- **Timing er viktig:** Det betyr at kommentarer må tilpasses etter når i prosessen en gir dem, slik at de blir læringsfremmende for eleven.
- Dysthe (2011) argumenterer for at tilbakemeldinger kan ha læringspotensial om de retter seg mot **dypereleggende forhold i teksten**, selv om teksten ikke skal revideres.

Hvilke kommentarer gitt på heldagsprøver er utformet i tråd med VFL?

Mål	Instruks	Relasjonsbyggende kommentar	Korrigering
<ul style="list-style-type: none"> • Kommentarer som handler om eleven har nådd målet med skriveøkten • Tilbakemeldinger som relatere til målet med opplæringen i den hensikt å redusere avstanden mellom prestasjon og ønsket prestasjon • Henvisninger til fagbegreper og forhold som har overføringsverdi til senere skrivesituasjoner	<ul style="list-style-type: none"> • informasjon om <i>hvordan</i> eleven kan utvikle ferdigheter, bruke fagbegreper og håndtere tekstmessige forhold som det er sannsynlig at elevene møter igjen. • f.eks: "I en innledning skal du ALLTID presentere tittel, forfatter og hvor og når teksten ble publisert." <p>Halvparten av tilbakemeldingene er utformet i tråd med prinsippene for vurdering for læring</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kategorien faller utenfor rammene av Vfl - inneholder for lite informasjon om hvordan eleven skal komme nærmere målet • Men motiverer eleven i det videre læringsarbeidet • relasjonen mellom lærer og elev regnes som viktig for elevens arbeidsinnsats, prestasjoner og selvregulering	<ul style="list-style-type: none"> • kategorien faller utenfor rammene av Vfl - det er mindre sjanse for at eleven lærer, fordi oppgaven er et tilbakelagt stadium når eleven får tilbakemelding av læreren. • det er av begrenset verdi å vite at man gjorde språklige feil i forrige skriveoppgave. • Det samme gjelder innholdskorrigeringer knyttet til den lokale skrivesituasjonen;

Breakout:

- Hvordan og når gir dere respons på elevtekster?
- Hvordan legger dere til rette for at elevene skal **forstå og bruke** kommentarene til å revidere tekstene sine?

Responsarbeid
har både
kortsiktige og
langsiktige mål

- Videreutvikling og forbedring av et konkret tekstutkast
- Øve opp elevenes revisjonskompetanse - kognitiv og kommunikativ utvikling

Gode skrivere veksler mellom rollen som skriver og leser – står i et dialogisk forhold til egen tekst og har et metaperspektiv på egen skriving

Elevers revisjonskompetanse

- Å revidere tekst er en kompleks prosess.
- Effektiv skriveopplæring inkluderer å lære elevene strategier for å revidere og redigere tekst (Graham, Harris & Chambers, 2016).

Bedre revisjonskompetanse gjennom eksplisitt opplæring i revisjonsstrategier?

- Studien er gjennomført i norskfaget på ungdomstrinnet
- Formålet med studien er å utvikle praksis for å støtte revisjonsfasen bedre
- Hypotese: eksplisitt opplæring i **revisjonsstrategier** vil gjøre elevene i stand til å gjøre mer varierte og bedre revisjoner.

Agnete Bueie, 2019

Revisjonsstrategier

Revisjon

- Editing
- Rewriting
- Indre revisjon
- Ytre revisjon

Erstatte	Tilføye	Slette	Omorganisere
Hva er galt? Ord som ikke er tydelige Ord som er brukt mange ganger Setninger som er uklare	Ny informasjon Argumenter Innlederord Fraser Utdype der det mangler noe	Unødvendig innhold Setninger som høres bra ut, men som ikke henger sammen med tema Unødvendig repetisjon	For å skape bedre mening eller flyt Hva passer bedre på et annet sted Hva er uklart? Tema- og kommentarsetninger Sirkelkomposisjon

Undervisningsopplegget

Førskriving	Skriving	Revisjon	Slutføring
<ul style="list-style-type: none"> • Introduksjon av mål for arbeidet • Presentasjon av skriveoppgave og vurderingskriterier • Informasjonssøk om tema • Utfylling av skriverammer	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstene ble skrevet på skolen, og elevene hadde mulighet til å få veiledning av lærer og diskutere med medelever mens de skrev. • Førstutkast ble levert digitalt til lærer	<p>“Praksisinngrepet”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomgang av de fire strategiene • Modellering:<ul style="list-style-type: none"> ➤ eksempeltekst på storskjerm ➤ diskusjon med elevene om hvilke revisjoner som kan gjøres • Gruppearbeid: diskutere mulige revisjoner i anonymiserte medelevers tekster. • Elevene jobbet individuelt med å revidere sine egne tekster. <p>NB! Elevene fikk <i>ikke</i> respons fra lærer mellom første- og andreutkast</p>	

Resultater

- Revisjonene etter elevene fikk eksplisitt opplæring er flere og mer varierte (enn i pilotstudien).
- Elevene tilføyer mer underveis i tekstene, ved å gå i dybden, bygge opp argumenter bedre etc.
- De gjør en rekke erstatninger, ikke bare oppretting av skrivefeil, men erstatninger som gjør ordforrådet mer variert og presist, og det var fraværende i forrige revisjonsprosess.
- Sletting og omorganisering, brukes fortsatt i begrenset eller liten grad. Det kan synes som det er vanskelig for elevene å slette tekst. Å omorganisere tekst kan også være mer abstrakt og krevende enn de andre strategiene.

Mappevurdering
– en vei å gå?

Mappevurdering

- En systematisk samling studentarbeid som viser innsats, fremskritt og prestasjoner innen ett eller flere områder.
- Elevens egen medvirkning i læring gjennom refleksjon om og utvalg av egne arbeider.

Skille mellom arbeidsmapper og vurderingsmapper

- Arbeidsmappe: alt det en elev har laget i løpet av den perioden som skal vurderes
- Utvalgsmappe: det eleven på slutten av terminen ønsker å presentere som sine beste produkter
- Utvalgsmappen kan være gjenstand for vurdering alene, eller grunnlag for en samtale på en muntlig eksamen

Fra: *Vurdering uten prøver*, Nordberg (2021)

Mappevurdering

elevenes eget utvalg

av representative arbeider

samlet gjennom en periode

med henblikk på vurdering

Settes til heving

Ulike tekster er satt til heving. Hva trenger de for "å heve"? Hvordan bake de ut?

Praksiseksempel fra 10A

Først og fremst: Bli enige om hva vi faktisk skal se etter.

Birgitte Berggreen

MAPPEVURDERING

Breakout:

- Hvilke muligheter ser dere for å arbeide med mappevurdering?
- Hvilket tidsspenn tenker dere er hensiktsmessig for mappevurdering?

Hvorfor mappe?

En vurderingspraksis som ivaretar både prinsippene for underveisvurdering og behovet for å vurdere elevens samlede kompetanse

- Mappesystem gir økt elevmedvirkning og tilbakemeldinger som elevene kan nyttiggjøre seg – noe som fører til økt læringsutbytte for eleven.
- Respons gjøres underveis i prosessen.
- Lærer og elev er i dialog om elevens utvikling.
- Elevene bruker fagspråk og kunnskap om grammatikk, tekststruktur og sjanger i samtale om og bearbeiding av tekster. (LK20)
- Styrker elevenes revisjonskompetanse og metaspråk om tekster og vurdering.
- Oppmuntrer til kunnskapsproduksjon heller enn reproduksjon.
- Forsterker troen på at det er mulig å forbedre tekster.
- Gir tid til å utforske, og lov til å prøve og feile.
- Gir rom for et bredt utvalg av tekster, og et godt vurderingsgrunnlag.
- Gir motivasjon og mulighet for elevene til å se sammenhengen mellom læringsutbytte, veiledning, arbeidsinnsats, oppgaver og vurdering.

Elev 10.trinn

Dette har vore ein utroleg lærarrik tekst å skrive og eg har verkeleg sett mi eiga utvikling. Eg har sett korleis tekstane mine har gått frå å vere full av skrivefeil, til tekstar med i alle fall litt mindre skrivefeil. Ei så stor utvikling hadde eg ikkje forventa å sett, men det trur eg var fordi eg hadde gløymt kor dårleg eg skreiv før. Det å gå igjennom tekstar på ein slik måte er det masse lærdom i og gjør at du får jobba godt igjennom tekstane."

Elever trenger opplæring i hvordan de kan arbeide med mappe

- Ta vare på eget arbeid og holde orden.
- Vurdere andres arbeid.
- Forstå vurderingskriterier for faget og hva de betyr i praksis for eget arbeid.
- Bruke prosessorienterte skrivestrategier.
- Gi og gjøre seg nytte av respons.
- Vise sammenhengen mellom egen innsats og resultat.
- Reflektere over eget arbeid.

Fallgruve ved mappevurdering

”Mapper er kamelonar som skiftar farge alt etter kva læringssyn dei er tufta på”

Dysthe, 2009, s. 34

- Detaljerte målark, avkrysningsark, utfyllingsark, prøver tester.
- Kunnskap = delt opp i små biter og satt inn i mappa

Behavioristisk læringssyn

Vi gleder oss til fysisk
samling neste gang!

—————
Takk for oss!

trude@skrivesenteret.no eller
tone@skrivesenteret.no